

pa vendar priložnost vplivati na-njo, kolikor se mu potrebno zdi.

Zatoraj bi jaz na vse splošne pomislilike, ki so se tukaj na dan zvlekli, iz lastne skušnje rekel, da so po vsem neopravičeni in bojazni neutemeljene, kjer se gré v resnici za škodo. In pa, saj ni finančni uradnik sam, ki velikost škode določi! Zaupni možje iz srede soseščanov zbrani hodijo z njim. Pri tej priliki imam malo, toda pomenljivo željo in ta je, da naj visoka finančna oblast za cenilne može ne jemlje kar prvih, ki ji pod roke pridejo, temveč naj si izbere za ta preimennitni posel take može, ki imajo za kmetijstvo v dotični občini kaj pravega razuma, kakor tudi za pravo oceno škode. Izvolijo naj vedno le take može, ki vživajo v dotični občini zaupanje!

Res sta pri vsaki ocenitvi škode dva zaupna moža, katera občinski zastop za to odloči; tudi poškodovanemu se dá vednost, da je lahko sam pričujoč, kedar se mu škoda ocenjuje, toraj mislim, da finančni organ, ondi poslovajoč, škode ne more tako lahko utajiti, če jo na poškodovanem predmetu vendar vidi. Poškodovanec dalje vendar tudi lahko dokaže, da je škoda v resnici tolišnja in ne manjša in ni ga, ki bi škodo zamogel drugače oceniti, kakor je taista v resnici.

Druzih podrobnosti alineje 4 tega paragrafa mislim, da se lahko ognem, ker bi sicer preveč zabredel v specijalno debato. Ob enem prepuščam tudi gospodu sporočevalcu, da naj se v tem smislu sam potegne za odsekovo stališče.

Sploh bi le še opomnil na to, kar sem uže rekel, da odpisi davka, kakor se tukaj pečamo z njimi, niso osamljeni, temveč da smo se na nje uže ozirali, kedar smos klepali postavo o urejevanji zemljiškega davka, kjer smo govorili o vničevanji pridelkov, oziroma ako se s spremembo predmetov dohodek zgubi, da naj se davek odpusti. Spominjam se postave o trtni uši, katera pod gotovimi pogoji tudi osemletno davčno prostost dovoljuje; dalje opozorujem še na odpisovanje davka, o katerem zemljiško-razvidniška postava govori.

Sedaj bi pa še ostalim paragrafom rad dodal po nekoliko opazek, s katerimi bom dokazal, da si je davčni odsek prizadeval storiti, kar mu je le mogoče bilo, da bi bili odpisi zemljiščinega davka kmetu kolikor moč ugodni.

V prvem oziru tukaj še enkrat povdarjam spremembo pri velikih parcelah, in rečem Vam, da taista ni tako brez nič, kakor je to eden gospodov predgovornikov omenjal, da taista prav tako malega, kakor velikega posestnika zadeva.

(Dalje prihodnjič)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — V kranjski hranilnici vriskajo od veselja, ker je gledé podpiranja nemškega „Schulvereina“ ministerstvo drugače razsodilo, kakor deželna vlada kranjska. — Po omenjeni ministerski odločbi smatrat bi se moglo podpiranje nemških šol ali prav za prav nemškega „Schulvereina“ za občekoristno. Nepristransko ljudstvo v tej zadevi strogo razločuje: Vpraša se najprej, jeli v Ljubljani poleg vseh večinoma nemških javnih šol poleg več izključno nemških privatnih šol, poleg izključno nemške javne evangeljske šole in poleg novo ustanovljene javne izključno nemške ljudske šole, katera bi se morala po potrebi razširiti, jeli vrh vseh teh naprav še potrebna ali vsaj občekoristna še tudi posebna nemška šola, katero hoče z denarji hranilničnimi ustanoviti nemški „Schulverein“? Na to vprašanje odgovarja se nam sploh na kratko: ne!

Dalje se vsakdo povprašuje: Jeli se hranilnica res briga za nemško šolo, ali pa hoče v resnici podpirati znane politične namene „Schulvereinove“?

Ako je hranilnici res mar samo za poduk v nemščini, zakaj ne podpira po vsem nemške mestne ljudske šole?

Zakaj hranilnica tako ravna, to nam ni znano, da pa tako ravna, vidimo in iz tega posnamemo dosledno, da hranilnica podpira znane politične namene „Schulvereinove“, v katerih smo nedavnej navedli v „Novicah“ zeló odkritosrčnega svedoka. — To je tedaj jedro vprašanja, jeli so posebni politični nameni nemškega „Schulvereina“ po pravilih hranilničnih in pa v smislu regulativa smatrati za našo deželo v prvi vrsti in za našo državo sploh občekoristni? — Tudi na to vprašanje smemo z zavestjo živega in polnega prepričanja odgovoriti: ne! in nikdar ne!

Gospodje kolovodje kranjske hranilnice stavljajo se s takim početjem v najostreje nasprotje z vso deželo, ker imé hranilnica nosi, ~~ker~~ imetje ona oskrbuje. To nasprotje poojstruje se toliko bolj, kolikor bolj se razodevajo pravi nameni „Schulvereinovi“. — Ne zmenili bi se za početje hranilnične klike, katera tam politiko narekava, ako bi ona z lastnim imetjem podpirala politične namene nemškega društva, da pa tako počenja s ptujim imetjem, s prihranjenimi novčiči našega poštenega ljudstva, z zakladom, ki je odločen za občekoristne namene naše slovenske dežele, zato nam oni gospodje vsi brez izjeme ostanejo odgovorni, in odgovarjali bodo zato naši deželi, ako Bog dá, prej, kakor se danes še kdo nađeja!

— Deputacija občine Bohinjska Bistrica, obstoječa iz gospoda župnika Mesarja in svetovalcev Repinca in Ravnika izročila je danes teden, dan občnega zborac. kr. kmetijske družbe gospodu deželnemu predsedniku baronu Winklerju lepo izdelano diplomó častnega občanstva svoje občine.

— Gospod J. Jelenc, prefekt Terezijanske akademije v Beču, bil je povodom svojega vpozojenja, privoljenega mu vsled lastne prošnje, odlikovan z zlatim križem za zasluge s krono.

— Gospod dr. Sterbenc bil je minuli petek v Ljubljani umeščen na novo mu podeljeno župnijo leskovsko.

— Vsled naročila gospe nadvojvodice cesarjevičine Štefanije izvršujejo se fotografične slike postojnske jame.

— Otroci, ne obešajte se na vozove! Posebno v ljubljanski okolici imajo šolski in drugi otroci navado, da se obešajo na kočije, ki jim na cesti pridejo blizo. Vozniku ni mogoče vedno odvracati takih stakljivih otrok, ker jih pri zaprti strehi eeló ni moč videti. Kolika pa je nevarnost pri takem obešanji, kaže dogodba, ki se je pripetila na Dunaji na celó obiskovani cesti „Mariahilferstrasse“. Bilo je v nedeljo večer in 15—16 letni rokodelski učenec obeša se po stari grdi navadi zadej na fij kerski voz, ne da bi bil voznik kaj zapazil. Naenkrat čuti voznik, da voz noče prav naprej, da ga nekaj zavera, tedaj ustavi in ko si voz ogleda, najde, da je nesrečni fantalin ves zapleten v kolo — in izlečejo ga polagoma ven — toda mrtvega. Učitelji in stariši, povejte to dogodbo v svarilo — vsim stakljivim otrokom!

— Umrta sta zopet dva državna poslanca. Dne 26. maja umrl je v Trientu ud trientinskega kluba grof dr. Ciurletti, 58 let star, po kratki bolezni; dne 31. maja pa je v Beču umrl ud poljskega kluba grof A. Starzenski še le 50 let star.

— Našemu pisatelju Josipu Stritarju na čast priredi akademično društvo „Slovenija“ dne 5. junija zve-

čer ob 8. uri v dvorani gostilne „Hôtel gold. Kreuz“, VI. Mariahilferstrasse 99, slovesno večernico z zanimivim programom.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. (*Krize.*) Dve dogodbi ste, krog katerih se vrtí vse politično gibanje teh dni. Najpomembnejša dogodka o grobu in spominku generala Hencija, o kateri obširneje govorimo na drugem mestu današnjega lista; druga pa je: nasprotje med vlado in državnim zborom zaradi carine na petrolej. Jedro vprašanja tega je sledeče: Po vladinem predlogu carinske tarife, kakor je bilo dogovorjeno z Ogersko, imela bi se postavno odobriti neka zloraba pri carini na petrolej, po kateri je Ogerska na Reko uvažala rafiniran kaukaziški petrolej, ki je bil samo malo s smolo skaljen, kot surov, neočiščen petrolej z nižjo tarifo.

To početje pouzročilo je kolikovino rafiniranega vpljanega petroleja in s tem se je tudi svota carine zadnji čas znižala na polovico na veliko škodo naše državne blagajnice, vrh tega je trpelo hudo pridelovanje petroleja v Galiciji. Ta razmera imela bi se odobriti postavno za prihodnje desetletje.

V carinskem odseku stavlja je po daljnem preiskavanju poslanec Edv. Süß predlog, po katerem bi se tako tihotapljenje na debelo imelo odpraviti s tem, da tako onesnažen in zopet očiščen petrolej, kedar se spravlja iz domače tovarne, doplača primeroma toliko carine, kolikor bi se pri uvažanju imelo plačati od čistega petroleja. — Ogrji zagnali so čez to velikanski krik; naša vlada pa hoče Ogerski nasproti ostati možbese da in to je povod, da je finančni minister Dunajewski v ponedeljek večer v carinskem odseku izrekel izjavo: „Čast mi je, v imenu vsega ministerstva oddati sledečo izjavo. Ako bi se vladini predlogi, ki se obravnavajo, odklonili, naša vlada, kateri ni mogoče ne pričeti novih obravnav, in tudi ne odložiti predstoječega vprašanja, ne bo opustila, takoj ukreniti one ustavne posledice, oziroma Njegovemu Veličanstvu staviti one predloge, ki se ji zdé pripravni, da se dogovori, sklenjeni s kraljevo ogersko vlado, sprejmó.“

Vkljub te izjave sme se soditi po poročilih, ki dohajajo iz državno-zborskih krogov, da se predlog Süßov v zbornici sprejme, ako se nenadoma kaj ne presuče, morebiti celo soglasno.

Po tej izjavi ne preostaja potem drugega, kakor, da odstopi vlada, ali pa, ako bi cesar, kar se pričakuje, te odpovedi ne sprejel, da se razpusti državni zbor in se takoj razpišejo nove volitve.

Pomenljivo je, da so ravno gališki poslanci, ki se neomahljivo drže Süßovega predloga, za česki, Hohenwartov in Lichtensteinov klub je carina na petrolej vprašanje tretje vrste, in ozirati se jim je na-nj v prvi vrsti s stališča onih, ki petrolej potrebujejo in žgejo, se ve da pa tudi etičnim in finančno-gospodarskim razlogom morajo pritrditi.

Spomladna veselica v Praterji bila je velikanska, vdeležilo se je okoli pol milijona ljudi, ki so poprek plačali vstopnine po 30 kr., brez vstopnine v rotundo.

V Gorici raznesla se je zadnja nedeljo govorica, da bi bila tam ena oseba obolela za koleru. Natančna preiskava, dotičnega bolnika pokazala je, da bolezen njegova še suma ne more zbuditi, da bi bila koleri podobna.

Med zelo neposajenimi vojaki tukaj nameščenega ogerskega polka in prebivalstva nastali so pretepi, vsled katerih je bil dva dni zaporedoma po en vojak ubit.

Koroška. — V Celovcu izvolila je minuli ponedeljek trgovinska zbornica namesto odstopivšega Pacherja za državnega poslanca sekcijskega svetovalca barona Dumreicherja.

Ogerska. — Zaušnica, katero je dobil ministerski predsednik Tisza iz avstrijske gosposke zbornice, videti je, da mu je vendar ohladila nekoliko njegovo od previsokih svojih sanjarij razgredo glavo.

V odgovorih, katere je Tisza dajal ta ponedeljek na interpelacijo Csánady-jevo zaradi odstranjenja Hencijevega spominka in pa na interpelacijo grofa Appony-a zaradi prikazni, ki se kažejo v sredi skupne vojne, govoril je večinoma trezno.

Gledé prvega vprašanja zaradi odstranjenja spominka Hencijevega skliceval se je Tisza na svoj odgovor o ravno tej zadevi iz leta 1882, v katerem je v obče rečeno, da je samo po sebi ogerskemu narodu na voljo dano s spominki slaviti svoje junake, ki so se borili za prostost Ogerske, nasproti pa se ne sme braniti, da ostanejo tudi nasprotni spominki, kakor tega ne brani noben civiliziran narod. Izrekoma Hencijev spominek ni ogerskemu ljudstvu nikakor v sramoto, temveč v čast, ker narod prisvojil si je trdnjavo Budimsko v kljub hrabre obrambe Hencijeve in njegovih tovarišev, to gotovo ni nečastno za Ogersko.

Na interpelacijo Apponyjevo odgovoril je Tisza še bolj splošno: vojna je po sedanjih postavah skupna, ako bi bilo med vojno in honvedi kaj nasprotja, bilo bi to v škodo obeh delov, skupni poveljnik obeh vojn je zvest svoji prisegi, storjeni pri venčanju; kdor tedaj nasprotje budi ali goji, je nasprotnik obeh delov in skupine. Merodajne v tej zadevi so izjave onih mož, katerim v resnici pristaja vodstvo vojne, kar druge, akoravno še tako pomenljive osebe o tej zadevi izjavljajo, nima nikakoršnega pomena. Ne more in ne sme se misliti, da glavar vojne in države drugače misli, kakor se je povodom venčanja zavezal. Tisza sam hoče postopati, kakor do sedaj, ne bo zamolčal obsodbe, ako napako stori posamezen ud vojne, toda takih napak ne bo takoj valil na vso vojno, temveč bo to naredbo zagovarjal, dokler stoji na tleh postave. — Appony-ju odgovor ni bil po volji, toda večina vzela ga je na znanje.

Laška. — Poročilo o stanju kolere z dne 31. maja se glasi: V Benetkah obolelo 30 oseb, umrlo 19; izmed teh je 8 pred obolelo, v Bari samo ena oseba umrla.

Iz Catanije se brzojavlja: Nikolosi (mesto je popolnoma izpraznjeno, dohod tje je zaprt z vojaškim kordonom, lava je oddaljena 450 metrov. V Nikolosi videti je zelo razburjenih prizorov, — človeškega življenja pri tem ni obžalovati.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 2. junija ob 1. uri 50 minut popoldne.

Zaradi carine petroleja pričeto pogajanje daje nekoliko nade, da se poravna ministerska parlamentarna kriza. Včeraj dospel Tisza razpravljati.